

Bruxelles, 17. studenoga 2023.
(OR. en)

15525/23

COH 88

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Kohezijska politika i europska strateška autonomija = razmjena mišljenja

---

Ministri i ministrice nadležni za kohezijsku politiku pozivaju se da na sastanku Vijeća za opće poslove, koji se održava 30. studenoga i posvećen je kohezijskoj politici, rasprave, na temelju dokumenta predsjedništva navedenoga u Prilogu ovoj napomeni, o tome kako se kohezijskom politikom može doprinijeti jačanju suverenosti i strateške autonomije Europske unije.

Pripremni dokument

za sastanak Vijeća za opće poslove posvećen kohezijskoj politici

„Kohezijska politika i europska strateška autonomija”

Međunarodna otvorenost posljednjih sedam desetljeća izrazito je koristila Europskoj uniji omogućivši joj postizanje gospodarskog rasta i razine socijalne skrbi, koje bi, provedbom politike protekcionizma ili u okolnostima u kojima Unija ima manje država članica, bilo nemoguće.

Međutim, međunarodna otvorenost olakšala je i **processe premještanja poslovanja** koji su nas doveli do gubitka tržišnog udjela u strateškim sektorima i do **prekomjerne ovisnosti o trećim zemljama** u područjima kao što su energetika, medicinske potrepštine, digitalne tehnologije ili hrana.

Istodobno su politika Europske unije u području tržišnog natjecanja i težnja za solidarnošću i jednakim mogućnostima u dodjeli javnih potpora i resursa rezultirali situacijama u kojima se **velika poduzeća u EU-u ne mogu ravnopravno natjecati s velikim međunarodnim divovima** koji obično dobivaju potporu od država u kojima su smješteni.

Trenutačne geopolitičke, tehnološke i ekološke promjene ukazuju na potrebu našeg djelovanja protiv takvih trendova. Istodobno te promjene pružaju priliku za ulaganja, privlačenje novih poduzeća i radnih mjesta u Europu, stvaranje bogatstva i smanjenje naših vanjskih ranjivosti. Ta činjenica još više dolazi do izražaja u kontekstu energetske krize, krize u opskrbi sirovinama i inflatorne krize, koje su uzrokovane ruskom invazijom na Ukrajinu, kao i s obzirom na opasnost od naftne krize kao posljedice trenutnog izraelsko-palestinskog sukoba, ali i zbog prethodnih kriza u opskrbi koje su dovele do prekida međunarodnih lanaca vrijednosti.

Stoga je sve važnija **sposobnost Europske unije da razvije snažnu i otpornu industrijsku strukturu okrenutu budućnosti** koja će joj omogućiti da **zaštiti svoju suverenost i poveća autonomiju** u situacijama u kojima se međunarodna nestabilnost prelijeva na tržišta. U tu svrhu Unija mora osigurati da velika poduzeća u strateškim sektorima ostanu na europskome tlu i da mogu isporučivati robu i usluge koje su ključne za budućnost te otvarati strateška i kvalitetna radna mjesta s visokom dodanom vrijednošću.

Industrijski razvoj nesumnjivo često služi kao instrument za teritorijalan i regionalan razvoj, što je konačni cilj kohezijske politike, kako je navedeno u članku 174. UFEU-a. Naime, industrija, kao pokretač gospodarske aktivnosti i zapošljavanja, može preokrenuti trendove premještanja poslovanja, kako među regijama unutar Unije, tako i izvan nje. Nadalje, velika poduzeća imaju najveći kapacitet za otvaranje radnih mjesta, ulaganje u istraživanje, razvoj i inovacije, konkurentnost na međunarodnoj razini i ostvarenje razvojnog zamaha u regijama u kojima imaju poslovni nastan i u okolnim regijama jer stvaraju potražnju za poluproizvodima i uslugama. Stoga bi industrijski razvoj u velikim poduzećima u strateškim sektorima, uz potporu fondova kohezijske politike, doveo do **bolje kvalitete života građana, viših stopa otvaranja radnih mjesta i veće suverenosti Unije, što bi također utjecalo na sve aktivnosti Europske unije**. Njime se ujedno doprinosi jačanju otpornosti regionalnih gospodarstava izgradnjom kapaciteta za industrijsku proizvodnju i lanaca vrijednosti, koji su prilagođeni budućim potrebama.

U tom smislu **kohezijska politika ima jednu od ključnih uloga jer svojim fondovima može doprinijeti strateškoj autonomiji i zaštiti suverenosti Unije**. Stoga bi razvoj tih strateških sektora, koji se sufinanciraju iz fondova EFRR i ESF+ te iz Kohezijskog fonda ili Fonda za pravednu tranziciju, doprinio razvoju svake regije EU-a i samog EU-a u cjelini.

U tom bi se kontekstu **kohezijskom politikom moglo financirati poduzetništvo u konkurentnom industrijskom sektoru koji može djelovati na velikim međunarodnim tržištima**.

Pritom nije samo riječ o razvoju europske industrije, nego i o tome da se ona **može natjecati s međunarodnim divovima u zemljama kao što su Sjedinjene Američke Države ili Kina**. Stoga moramo biti u mogućnosti koristiti se kohezijskom politikom kako bi velika poduzeća u strateškim sektorima ostala na europskome tlu i doprinosila smanjenju regionalnih razlika.

Time bi se Europskoj uniji omogućilo da **smanji vanjsku ovisnost o** tehnologijama koje mogu zamijeniti sirovine ili sektorima u kojima Unija nema konkurentsku prednost. Primjer toga mogli bi biti izvori energije koji onečišćuju okoliš. To bi također moglo doprinijeti **smanjenju rizika od mogućeg prekida međunarodnih lanaca vrijednosti** uslijed sukoba ili međunarodnih napetosti. Slično tome, moglo bi pomoći u **suzbijanju rizika koji proizlaze iz klimatskih promjena** jer bi se ojačala industrija usmjerena na čiste sektore s nižim emisijama stakleničkih plinova. Naposljetku, to bi svakako pomoglo **otvaranju visokokvalificiranih radnih mjesta i postizanju visoke granične produktivnosti i plaća**, što bi u konačnici dovelo do poboljšanja kvalitete života građana.

Uzimajući u obzir navedene činjenice željeli bismo iskoristiti sastanak Vijeća za opće kohezijske poslove kako bismo promislili o sljedećem pitanju:

Kako se kohezijskom politikom može doprinijeti jačanju suverenosti i strateške autonomije Europske unije u trenutku potrebe, koja je veća nego ikada, za podupiranjem međunarodne konkurentnosti velikih poduzeća u strateškim sektorima kao pokretača otvaranja radnih mjesta i bogatstva u svim regijama Europske unije?